

Александра Унџервеџер

ПОЛИГЛОТА

Између Света очекиваног, Света какав јесте и Света-божје-творевине бескрај је, а ја га свакодневно, и по неколико пута, превалим – ни у једном од њих мира немам.

Становници им се углавном не срећу; кад онима из Света какав јесте причам о онима из Божје творевине, слушају убеђени да разумеју шта говорим, а мисао им границе сопственог света не пробија, срце да не помињем – просто, нису још схватили колико је тајна од њиховог знања већа, можда чак ни да је има.

Враћајући се јуче из школе у којој сам се запослила једино зато што се налази у кварту Света очекиваног – да је у Свету какав јесте, потпуно би била неподношљива, можда чак и узалудна, да не идем предалеко и кажем погубна по децу, елем – враћам се јуче из кварта у ком се школа налази и аутобусом прелазим у квартал Света какав јесте, кад – на задњем седишту седи моја бивша љубав, баш у критичном животном тренутку кад све љубави постану бивше, а срце зазебе да нових неће ни бити.

– Откуд ти?

– Пих! – одговорим му.

Зна да то значи: могао-си-ми-поставити-и-неко-право-питање, па се засмеје.

– Ниси се променила – додаје.

– Јесам – кажем и уносим му се у лице.

Вероватно се боре на лицима жена појављују истом брзином којом мушкарци губе вид, чим вам вазда, у било ком свету и у било ком времену, понављају како сте исти као некад, а ви и они врло добро знате шта све у себи скрива наизглед обична реч „некад”.

– Нисам знала да још увек залазиш у Свет какав би требало да буде – кажем му без икаквих алузија, у нади да ће мој исказ у том облику и стићи до њега, неискривљен удубљењима која су страхови и неуспеси оставили на његовом духу.

Мирише на пиво, хладно констатујем, док га гледам право у очи, пазећи да се не намрштим, да ми из погледа, уплашен мојом строгошћу, не утекне човек, ако га тамо сретнем.

– Само сам једно попио – каже, и обоје се засмејемо.

То су речи после којих сам се окренула и отишла пре десет година.

– Да ли би било другачије да је био виски? – пита ме смешећи се.

Ћутим. Зна он да не би, али не верује. Лакше му је да верује како сам отишла због беде – тако кривица на мене пада.

Онда дуго ћутимо. Седиште до његовог се ослобађа, а ја размишљам је ли умесно смештањем покрај њега реметити тишину која нас је узела под своје.

– Седи – каже и помера се ка прозору.

Сместим се ћутке.

– Ти ћеш даље? – питам га пре него што ћу устати.

– Овај аутобус није ни из једног од светова у којима си досад била.

Немам времена да питам шта би то требало да значи, врата су се већ отворила, а једини сам путник који излази на овој станици. Искочим напоље, погледам таблу – лепо пише Ф16, иста линија којом свакодневно путујем до школе. Заокупљена утврђивањем броја линије, заборавим да му махнем за растанак.

Пут ка Свету снова води ме кроз гробље. Увек истом стазом која повремено мења годишња доба. Данас је била у јесени. Данас је све подлегло јесени – и колегинице су из својих ормара извадиле јесен, од тамножуте, до оне непрепознатљиве браон, на ивици љубичасте, каква може бити само плодна земља пре него што се смрзне. Небо се навукло облацима, дрвеће птичјом вриском – дрече као да их неко черупа за супу тамо горе у крошњама које се стресају од њихове ларме. Гробови ћуте. Бар они испред мене. Али, имам утисак, да, како прођем, настављају да шапућу неку јесењу тугованку, баш од оног места на ком их је мој наилазак прекинуо. Старица на клупи придружује им свој шапат. Ја наслућујем да се примичем граници, да је граница онај једини коси зрак што се пробио на асфалтну стазу, да само што нисам

закорачила у Свет божје дело и унапред осећам како молитва у мени расте, а поглед се пружа за зраком и пада на сам крај његове путање.

Тодор Радисављевић – пише тамо где зрак завршава свој далеки пут.

– Тодор Радисављевић, То-дор-ра-ди-сав-ље-вић-то-дор-ра-ди...– уклапам слоге у кораке, док размишљам о вечери која ме чека у Свету снова и њеној разлици у односу на ону из Света какав јесте, кад се механички понављано име изненада повеза са ликом човека ког сам оставила мало пре у аутобусу.

– Немогуће! – изговорим наглас, а голуб прхне увис, уплашен.

Вратим се све оне кораке уназад, без разлагања имена на слоге, занемела.

1959–1994!

Његова година рођења.

Имена најближих одговарају именима Тодорових ближњих.

Слике, срећом, нема – да сам му још и слику након малопређашњег сусрета угледала, одмах бих му се придружила.

Кући стигнем трчећи – кад сам и да ли сам границу сна прешла, нисам ни приметила, одмах сам се докопала телефона и кренула у потрагу за Тодоровом сестром у ком год се свету налазила...

Нашла сам је тек око поноћи у Америци – разлика у временским зонама побринула се да надомести одсуство моје пристојности.

Дуга тишина након што сам се представила, мој напор да је издржим, да не залупим слушалицу не могавиши да поднесем баш сва њена могућа значења.

– Изненађена сам – каже, па опет ћути.

– Ретко бих те се сетила након батине смрти. Дуго ми је требало да ти опростим што ниси макар на сахрану дошла.

– Нисам знала.

– А кад си сазнала, зашто се тада ниси јавила?

– Јесам.

– Не сећам се.

– Немаш чега да се сећаш, мало пре сам сазнала.

Опет тишина. У првом тренутку је не препознајем – учини ми се да је то само пауза каква се јавља док глас путује на други континент, али већ предуго траје – стигао би досад на другу планету.

– Ко ти је рекао? – најзад допутује питање из Америке.

Замало да јој кажем како сам га срела, али да је прећутао, безобразник, оставио ми да откријем сама...

– Већ три године пролазим крај његовог гроба на путу за посао. Данас сам га и приметила. Био је само он обасјан, а дан је био, да ти не причам, знаш и сама каква је јесен овде...

– Драго ми је – каже и чујем како је у то „драго” спаковано све што у једно „драго” може стати и све оно што поврх тога из њега из-

вирује, као из препуњене корпе за веш: драго-ми-је-да-му-је-гроб-оба-сјан и драго-ми-је-што-си-звала и драго-ми-је-да-постојиш и драго-ми-је-да-га-се-сећаш и драго-ми-је-да-су-тамо-јесени-исте-иако-је-све-друго-другачије и драго-ми-је-да-чујем-наш-језик и...

– Хвала ти што си звала – каже и спушта слушалицу.

Остављам вечеру, постављену, у Свету снова и трчим кроз Свет какав јесте, у њему се гробља затварају тачно у одређено време, а кад су тмурни јесењи дани, можда и пре, трчим да запалим свећу Тодору Радисављевићу који ме је волео, али мање но што је мрзео себе и смејем се изнад гроба оној његовој мангупској реченици о аутобусу из непознатог света – само ми је још тај непознати фалио...